

Nr 108.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående avskedsersättning åt extra kronojägaren C. A. Ehrnborg; given Stockholms slott den 4 februari 1938.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

A. Pehrsson-Bramstorp.

Utdrag av protokollet öfver jordbruksärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 4 februari 1938.

N ä r v a r a n d e:

Statsministern HANSSON,^f statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS MÖLLER, LEVINSON, ENGBERG, SKÖLD, NILSSON, QUENSEL, FORSLUND.

Chiefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Pehrsson-Bramstorp, anför:

I skrivelse den 3 juni 1933, nr 269, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 233 angående indragning av viss personal vid domänverket anmälde riksdagen, att riksdagen godkänt vissa grunder i fråga om ersättning till icke-ordinarie personal, som entledigades på grund av de under år 1932 vidtagna ändringarna i lagstiftningen rörande enskildas skogar i lappmarkerna m. m., de ecklesiastika bostälernas skogar samt häradsallmanningarna. Kungl. Maj:t meddelade därefter i brev till domänstyrelsen den 14 juni 1933 närmare bestämmelser i ämnet.

Enligt berörda grunder skulle såsom villkor för erhållande av ersättning gälla, att befattningshavaren enligt i vederbörlig ordning utfärdade förord-

nanden tjänstgjort inom domänverket under sammanlagt minst tre år, varav minst femton månader under åren 1930—1932, samt att han icke erhållit någorlunda motsvarande anställning vare sig i statstjänst eller hos skogsvårdsstyrelse, stiftsnämnd eller pastorat. Beträffande ersättningens belopp stadgades, att för befattningshavare, som uppnått 40 levnadsår samt tjänstgjort inom domänverket sammanlagt minst 12 år, ersättning skulle utgå i form av förtidspension samt att övriga ersättningsberättigade befattningshavare skulle beredas avskedsersättning. Sagda pension och ersättning skulle utgå enligt vissa angivna normer, varierande efter tjänstgöringstidens längd. I fråga om avskedsersättning innehölle dessa normer bland annat, att sådan ersättning skulle för varje påbörjat tjänstgöringsår till och med sex utgöra en sjättedel av årsinkomsten av den förlorade anställningen samt att för varje ytterligare tjänstgöringsår till och med nio ersättningen skulle utgå med en fjärdedel av årsinkomsten, för varje därpå följande tjänstgöringsår till och med tolv med en tredjedel av årsinkomsten samt för varje ytterligare tjänstgöringsår till och med femton påbörjade år med två femtedelar av samma årsinkomst. För varje barn under 16 år skulle utgå tilläggsersättning med 200 kronor. Med årsinkomst skulle förstås hälften av befattningshavarens inkomst av anställningen under tiden 1 januari 1932—31 december 1933 eller, om anställningen omfattat endast en del av nämnda tid, ett års inkomst av anställningen, beräknad till tolv gånger den genomsnittliga månadslönen under den del av berörda tid, som anställningen omfattat, dock att för extra befattningshavare skulle, beträffande tjänstetid, som överstege sex år, med årsinkomst förstås den inkomst, som skulle hava utgått till befattningshavaren, därest han varit extra ordinarie tjänsteman. Avskedsersättning till befattningshavare, som innehade mer än nio tjänstgöringsår, skulle, med visst undantag, utgå i form av livränta. Om ersättningsberättigad med kortare tjänstgöringstid så önskade, skulle avskedsersättning, ökad med 10 procent, kunna tillgodokomma honom i form av livränta.

Vidare anmälde riksdagen i skrivelse den 23 maj 1934, nr 265, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 148 angående domänverkets organisation, att riksdagen, bland annat, medgivit, att till högst femton icke-ordinarie kronjägare, som entledigades i samband med genomförandet av de beslutade organisationsförändringarna, finge utgå ersättning enligt samma grunder, vilka enligt riksdagsskrivelsen nr 269/1933 godkänts beträffande icke-ordinarie personal, som entledigats på grund av de under år 1932 vidtagna ändringarna i skogslagstiftningen, dock att den tjänstgöring under minst femton månader, som utgjorde en av förutsättningarna för rätt till ersättning, skulle hava infallit under åren 1931—1933 samt att till grund för beräkning av befattningshavarens avskedsersättning skulle ligga inkomsten av den förlorade anställningen under tiden 1 januari 1933—31 december 1934 enligt i meddelade bestämmelser angivna regler. Närmare föreskrifter i ämnet utfärdades av Kungl. Maj:t i brev den 15 juni 1934.

Ytterligare må nämnas, att riksdagen i skrivelse den 4 maj 1937, nr 257, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 204 angående indragning av viss

personal vid domänverket annänt, att riksdagen, bland annat, beslutat, att i fråga om ersättning till de icke-ordinarie befattningshavare vid domänverket, som entledigades till följd av den nya skyddsskogslagstiftningen, enahanda grunder, som i sådant avseende stadgats i Kungl. Maj:ts brev till domänstyrelsen den 14 juni 1933, skulle gälla. Sedermera förordnade Kungl. Maj:t i brev den 17 september 1937 beträffande angivna befattningshavare, att den tjänstgöring under 15 månader, som utgjorde en av förutsättningarna för rätt till full ersättning, skulle hava infallit under åren 1934—1936 samt att till grund för beräkning av befattningshavares avskedsersättning skulle ligga inkomsten av den förlorade anställningen under tiden 1 januari 1936—31 december 1937 enligt i meddelade bestämmelser närmare angivna regler.

För de kostnader, som statens domäners fond på grund av bestämmelserna i Kungl. Maj:ts förenämnda brev åsamkats för övertalig personal, har fonden — i den mån dessa kostnader ej ersatts av kyrkofonden — erhållit gottgörelse genom särskilda för ändamålet anvisade statsanslag.

I skrivelse den 15 juni 1937 har *extra kronojägaren C. A. Ehrnberg*, Bergkvara — under åberopande av vid skrivelsen fogad tjänsteförteckning samt bestyrkta avskrifter av tjänstgöringsbetyg — hemställt, att Kungl. Maj:t måtte vidtaga sådana åtgärder, att han kunde beredas fast anställning vid domänverket eller, därest detta ej kunde ske, att han bleve överförd till indragning med livränta eller avskedsersättning.

Över ansökningen hava infortrade utlåtanden avgivits den 26 juni 1937 av domänstyrelsen, den 23 september 1937 av kommunikationsverkens lönenämnd samt den 20 januari 1938 av statskontoret. Domänstyrelsen har vid sitt utlåtande fogat en av generaldirektörens sekreterare Ivar Sjöström upprättad, den 22 juni 1937 dagtecknad promemoria i ämnet.

Av handlingarna i ärendet inhämtas bland annat följande.

Ehrnberg, som är född den 14 mars 1893, har hustru och två minderåriga söner i åldern 9 och 10 år. Ehrnberg antogs till extra kronojägare från och med den 1 januari 1919. Hans tjänstgöring vid domänverket uppgår till sammanlagt 6 år 9 månader 16 dagar. Härvid har emellertid medräknats endast sådana tjänstgöringsuppdrag, som avses i föreskrifterna rörande rätt till ersättning och beräkning av ersättningsbelopp i Kungl. Maj:ts omfördälda brev den 14 juni 1933. Dylig tjänstgöring har Ehrnberg bestritt i en följd från antagandet till extra kronojägare till och med utgången av 1920 samt därefter under följande år:

1921	6 månader	7 dagar	1929	5 månader	15 dagar
1923	7 »	7 »	1930	6 »	16 »
1924	7 »	14 »	1931	8 »	14 »
1925	1 månad	1 dag	1935	5 »	2 »
1928	5 månader	—	1936	6 »	—

Ehrnberg har till stöd för sin hemställan anfört huvudsakligen följande.

Ehrnberg, som år 1917 examinerats från Kolleberga skogsskola, hade efter 1918 så gott som årligen haft förordnande och tjänst som extra kronojägare under längre eller kortare tider. Han hade till följd härav haft grundad an-

ledning tro, att han, så snart meriterna därtill berättigade, skulle komma att beredas fastare anställning i domänverket, och därför icke, medan hans ålder varit lämplig, kunnat skaffa sig annan anställning. Denna förhoppning hade han ansett än mera grundad, då han vid 1933 års indragningar icke blivit uppsagd eller entledigad. Då han år 1937 i vanlig ordning anmält sig för tjänstgöring hade han emellertid ställts utanför, under det att i tjänsten yngre extra kronojägare erhållit förordnanden. Såsom framginge av hans tidigare tjänstgöringsbetyg kunde detta ej bero på något hans eget förvällande, varför han efter att hava stått till verkets förfogande under så många år ansåge sig vara orätt behandlad. Hans sammanlagda tjänstetid i statens tjänst uppginge till 9 år 2 månader och 5 dagar. Då han som familjeförsörjare med två minderåriga barn nu ginge utan anställning och hans ekonomiska ställning vore bekymmersam, hade han ansett sig böra göra ifrågasvarande hemställan till Kungl. Maj:t.

I den vid domänstyrelsens utlåtande fogade *promemorian* framhålls bland annat följande.

Ehrnborg hade vid personalindragningarna under år 1933 uppfyllt fordringarna för rätt till avskedsersättning. Detta vore däremot icke fallet för indragningarna under år 1934. Ej heller vid förestående indragningar på grund av den nya skyddsskogslagstiftningen torde Ehrnborg vara ersättningsberättigad. Att Ehrnborg icke entledigades år 1933 vore emellertid icke att betrakta som ett ställningstagande från domänstyrelsens sida till Ehrnborgs lämplighet eller olämplighet för tjänst inom domänverket utan borde ses mot bakgrunden av de allmänna principerna vid ifrågasvarande tillfälle beträffande avskedandena av personal och det begränsade antal, som enligt statsmakternas beslut skulle avskiljas från verket.

Domänstyrelsen har meddelat, att Ehrnborg, som alltsedan år 1918 innehaft tillfälliga anställningar — i vissa fall med långa avbrott — inom domänverket, ej beretts stadigvarande sådan anställning på den grund, att han med hänsyn till förmåga och kunnighet ej ansetts lämplig därtill. Under hänvisning i övrigt till omförmälda *promemoria* har styrelsen hemställt, att Ehrnborgs framställning ej måtte föranleda någon Kungl. Maj:ts vidare åtgärd.

Kommunikationsverkens lönenämnd har andragit väsentligen följande.

Såsom framginge av uppgifterna angående sökandens tjänstgöring vid domänverket under olika år skulle han hava varit formellt berättigad till avskedsersättning, därest han entledigats i samband med 1933 års personalindragningar men däremot vid entledigande i samband med därefter skeende personalindragningar icke uppfylla förutsättningarna för rätt till dylik ersättning.

Vid anmälan inför Kungl. Maj:t av propositionen nr 233/1933 angående indragning av viss personal vid domänverket uttalade föredragande departementschefen, bland annat, att han beträffande den icke-ordinarie personalen förutsatte, att domänstyrelsen, innan styrelsen vidtog åtgärder för uppsägning av sådan personal, så långt lämpligen kunde ske utnyttjade den avgång ur verkets tjänst mot fastställd ersättning, som möjligen kunde åstadkommas på frivillighetens väg. I enlighet härmed beredde domänstyrelsen genom cirkulärskrivelse till skogsstatens personal denna tillfälle att anmäla sina önsknningar i fråga om avgång ur verkets tjänst. Med anledning därav hade tjugotvå icke-ordinarie kronojägare, däribland Ehrnborg, ingivit anmälan till domänstyrelsen om frivillig avgång ur verkets tjänst. Av dessa tjänstemän

hade sjutton erhållit begärt entledigande med avskedsersättning, medan framställningarna från de fem återstående befattningshavarna, däribland Ehrnborgs, icke bifallits. Av nämnda fem tjänstemän hade en efter utgången av november 1929 icke haft någon tjänstgöring vid domänverket och således icke uppfyllt förutsättningarna för rätt till avskedsersättning. Två hade bibehållits i mera stadigvarande anställning vid domänverket och hade numera förordnats till extra ordinarie tjänstemän. Den fjärde tjänstemannen, som vore född den 1 april 1867 och sålunda vid det ifrågavarande tillfället vore 66 år gammal, hade genom beslut av 1933 års riksdag beviljats pension av statsmedel.

Vid prövningen av sökandens omförmälda anmälan angående frivillig avgång ur domänverkets tjänst mot avskedsersättning — daterad den 27 juni 1933 — hade domänstyrelsen, såvitt framginge av till ärendet hörande handlingar, ansett sökanden icke berättigad till avskedsersättning. Av de upplysningar lönenämnden i anledning härav under hand inhämtat från domänstyrelsen framginge följande. Den vid sökandens berörda anmälan fogade tjänsteförteckningen hade upptagit en sammanlagd tjänstgöringstid vid verket under åren 1930—1932 av 14 månader 28 dagar, alltså icke fullt den för rätt till avskedsersättning föreskrivna tiden av 15 månader. Den vid sökandens nu föreliggande framställning fogade tjänsteförteckningen vore, vad anginge tidsperioden 1930—1932, exakt lika den, som funnits bifogad hans anmälan den 27 juni 1933. På framställning av lönenämnden hade sökandens senaste tjänsteförteckning underkastats granskning inom domänstyrelsen med ledning av nu föreliggande reviderat matrikelmaterial. Vid genomgång av de olika tjänstgöringsperioderna hade därvid, i viss motsats till tidigare tillämpat förfaringsätt, räknats med verkliga dagantalet, då tjänstgöringen omfattat del av månad. Den sålunda verkställda granskningen hade givit till resultat, att det av sökanden för åren 1930—1932 uppgivna antalet tjänstgöringsdagar ökats med två, varigenom hans sammanlagda tjänstgöring under nämnda tidsperiod uppginge till jämnt 15 månader.

Det torde icke få anses uteslutet, att domänstyrelsen år 1933 intagit en annan ställning till frågan om entledigande av Ehrnborg, därest det varit klarlagt, att han verkligen fyllde de uppställda fordringarna i avseende å tjänstgöringens omfattning. Med hänsyn härtill och då sökanden — i jämförelse med övriga förut nämnda befattningshavare, vilkas framställning om avgång ur domänverkets tjänst i förut berörda sammanhang icke bifallits — kommit att intaga en förhållandevis oförmånlig ställning, finge lönenämnden hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Ehrnborg förklarades berättigad komma i åtnjutande av avskedsersättning i enlighet med de i Kungl. Maj:ts brev den 14 juni 1933 fastställda normer. Till grund för bestämmandet av avskedsersättningens belopp syntes därvid lämpligen böra läggas sökandens beräknade årsinkomst under åren 1935 och 1936.

Statskontoret har, med hänvisning till vad lönenämnden anført, förklarat sig ej hava något att erinra mot bifall till nämndens i ärendet gjorda hemställan.

Av utredningen framgår bland annat, att Ehrnborg, som i samband med de år 1933 företagna personalindragningarna vid domänverket till domänstyrelsen ingivit föreskriven anmälan om frivillig avgång ur verkets tjänst, icke beviljades begärt entledigande, churu han vid nämnda tidpunkt torde ha uppfyllt i Kungl. Maj:ts brev till domänstyrelsen den 14 juni 1933 stadgade

*Departements-
chefen.*

villkor för rätt till avskedsersättning. Med hänsyn härtill och till övriga föreliggande omständigheter finner jag lika med lönenämnden och statskontoret skäligt, att Ehrnborg berättigas komma i åtnjutande av avskedsersättning enligt de grunder för dylik ersättning, som angivits i Kungl. Maj:ts nyssnämnda brev den 14 juni 1933. Såsom lönenämnden anfört bör till grund för fastställandet av ersättningens belopp läggas Ehrnborgs beräknade årsinkomst under åren 1935 och 1936. Enligt vad jag inhämtat från domänstyrelsen skulle den Ehrnborg under angivna förutsättningar tillkommande avskedsersättningen uppgå till omkring 3,775 kronor. Därest Ehrnborg önskar utfå ersättningen i form av livränta, skulle denna enligt uppgift komma att bestämmas till omkring 295 kronor per år. Frågan torde böra underställas riksdagens prövning.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att extra kronojägaren vid domänverket C. A. Ehrnborg må tillerkännas avskedsersättning enligt de grunder för sådan ersättning, som stadgats i Kungl. Maj:ts brev den 14 juni 1933, därvid till grund för ersättningens bestämmande skall läggas Ehrnborgs beräknade årsinkomst under 1935 och 1936.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan lämnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Sven Ros.